

Llindar

LLENGUA ESTÀNDARD I VARIACIÓ LINGÜÍSTICA A LES COMARQUES DE LA DIÒCESI DE TORTOSA

Josep Panisello i Chavarría (Tortosa, 1928 - Barcelona, 2006) tingué una intensa tasca docent: es diplomà en magisteri el 1947 i, tot seguit, va exercir cinc anys en escoles públiques de diferents pobles de les Terres de l'Ebre. En acabat passà a formar part del claustre de professors del Col·legi de la Immaculada de Jesús i, més tard, del Col·legi Diocesà de la Sagrada Família de Tortosa. L'any 1968 es va diplomiar en ciències i, del 1975 endavant, exercí com a professor de català. Del 1978 al 1990 va impartir classes de llengua catalana i didàctica de la llengua en els Cursos de Reciclatge per a Mestres i Llicenciats. Del 1981 al 1990 fou membre de la Junta Permanent de Català. L'any 1989 el Govern de la Generalitat de Catalunya li atorgà la Medalla President Macià, en reconeixement als mèrits contrets durant la seua estada en el món de l'ensenyament.

Mestre en tot moment i activista cultural, va fer més de dos centenars de conferències sobre llengua, pedagogia i cultura catalana. Una de les fites més destacades de la seua vida professional són els dos volums *Aines i Cruïlla* —un llibre d'exercicis de llengua, el primer, i una gramàtica de la llengua catalana, el segon— escrits juntament amb el seu company i amic Joan Beltran i publicats el 2002 per Ed. Alambor, de Benicarló. Com a resultat de la publicació d'aquests dos llibres, pocs mesos després era elegit Jesusenc de l'Any 2002. Ens va deixar el 5 de maig del 2006.

Joan BELTRAN I CAVALLER

Ressenya publicada a la revista *Estudis Romànics*

Els dies 28 i 29 de març de 2008 es va realitzar una activitat acadèmica in memoriam de Josep Panisello. Jesús, la població natal de l'enyorat pedagog i activista

cultural homenatjat, va acollir una efemèride que va comptar amb el suport d'institucions tan rellevants com l'Institut d'Estudis Catalans, la Universitat Rovira i Virgili, la Generalitat de Catalunya (Educació i Cultura) i el Moviment de Renovació Pedagògica de les Terres de l'Ebre. L'Ajuntament de la població va exercir d'amfitrió de la trobada. El record de Josep Panisello va ser present els dos dies que van ocupar les jornades. Un record que va assolir moments d'una gran emotivitat quan l'Ajuntament de Jesús li atorgà, també in memoriam, el Premi Mestre de Mestres.

La temàtica de la Jornada, Llengua i ensenyament: llengua estàndard i variació lingüística, prenia suport en un tema, el model de llengua formal a les comarques nord-valencianes i sud-catalanes de la diòcesi de Tortosa, que Josep Panisello i Joan Beltran van abordar amb profunditat i encert en dos llibres, Cruïlla i Aïnes (Alambor, 2002). Un tema que els darrers anys ha suscitat un debat molt interessant entre els agents socioculturals d'aquest territori interautonòmic.

El format de l'activitat va preveure la participació de reconeguts especialistes que van abordar el tema des d'una diversitat d'angles. La legitimitat i la conveniència de difondre un model formal de base geolectal, la convergència del model territorial amb el procés d'estandardització general de la llengua catalana, les actituds lingüístiques, la segmentació territorial i l'autonomització dels mitjans de comunicació, etc., són alguns dels temes que es van tractar des d'una orientació sociolingüística. La variació geogràfica i la descripció lingüística van centrar les aportacions fetes des de la geolingüística. Norma i model formal, d'una banda, i variació lingüística, de l'altra, van ser, doncs, els dos grans pols d'atracció de les diverses intervencions.

El llibre que el lector té a les mans aplega bona part de les aportacions que es van fer en la Jornada. Unes aportacions que, de ben segur, contribuiran a la reflexió general que el món educatiu i els mitjans de comunicació estan portant a terme per tal d'orientar d'una manera òptima els criteris d'adequació lingüística a les comarques centrals de l'ecosistema comunicatiu catalandòfon.

MIQUEL ÀNGEL PRADILLA CARDONA
 Coordinador de la Jornada